Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ TƯ — SỐ 847 | MỖI SỐ 5 xu | 星午年十一月十二日 | NGÀY THỨ TƯ 31 DÉCEMBRE 1930

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC
Một năm... 6$00 | 8$00
Sáu tháng 3.20 | 4.20
Ba tháng . 1.60 | 2.20
Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương-nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

LA VOIX DU PEUPLE

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút: HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý: TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

GIÁO-QUÁN
Đường Đông-Ba — Huế
Giây thép nói số 48
Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

Ngày tháng đi qua không kéo lại được, nên phải qui thời giờ.

PRESSE LEGALE

1931

Tiếng-Dân

VẤN ĐỀ ÂM-LỊCH VÀ DƯƠNG-LỊCH Ở XỨ TA

Phàm một quốc-gia một xã-hội nào mà gặp vào cái khoảng tân-cựu giao-thừa như nước ta ngày nay thì thế nào cũng hiện ra một cái cảnh-tượng dở-dang lộn-xộn. Đương trong khoảng ấy, những cái cũ kia, dầu hay dầu dở đã đã-định với bao nhiêu điều khác trong phong-tục tập-quán lưu-truyền lâu nay, không ai dùng một lưỡi-dao mà cắt đứt ngay được. Còn những điều mới nọ, chưa nói sự tiện cùng không tiện, mà vì cái cớ truyền-bá chưa đều, thông-hành chưa khắp, kẻ biết người không, kẻ thông người dốt, cũng không thể làm cho phổ-cập trong một trật. Bởi vậy nên trong xã-hội tự-nhiên bày ra một cái cảnh-tượng: Một sợi tơ mà nhuộm cả sắc xanh sắc vàng, một nẻo đường mà đi rẽ ngã Nam ngã Bắc. Cái vẻ so le ấy đã thành một cái lệ-chung trong khoảng quá độ thời-đại, không có đường nào tránh khỏi, chỉ khác nhau là thời-kỳ ấy lâu hay mau dài hay vắn mà thôi. Việc gì cũng theo công-lệ đó, vấn-đề dùng lịch chẳng-qua là một việc trong trăm ngàn vấn-đề khác vậy.

Về vấn-đề dùng lịch này, báo Tiếng Dân số 253 ra ngày 20 Janvier 1930, đã đăng bài ông Ngu-công-Sơn bàn giải một cách rõ ràng, tưởng độc-giả đương còn nhớ. Đại ý bài ấy so sánh hai thứ lịch, dù tiện và không tiện thế nào, sau cũng tán đồng cái thuyết «nên dùng dương-lịch», mà trước khi thi hành, cần phải sắp đặt châm-chước một cách cho thích-hợp với tình thế xã-hội ta trong khoảng hiện thời. Như bài ông Ngu-công-Sơn nói trên mà đã được thực hành thì năm nay trong xã-hội ta bớt được một đến lối thôi về vấn đề dùng lịch. Nay bài kia còn nằm yên trên mặt giấy, mà ngày qua tháng lại, lại kéo đến khoảng giao thừa năm nay. (Ở xứ ta việc gì mà có hàm cái tánh chất mới cũ thì đều có vẻ dùng dằng lối thôi như thế, không chỉ một việc dùng lịch, nghĩa là cái gì không thích cũng ngồi đợi cho đến ngày đào thải theo luật tự-nhiên mà thôi, không khi nào rước đón cái triều-lưu mà tự mình sắp đặt trước cho thích hợp, đó là một điều đáng buồn và đáng tiếc. Vả lại sự dùng lịch không quan hệ gì đến quốc thể!). Vậy nhân nhịp đầu năm dương-lịch này bày tỏ một ít ý kiến về sự dùng lịch, gọi là tán đồng cái thuyết của ông Ngu-công-Sơn, tưởng không phải là việc bàn phiếm.

Bài ông Ngu-công-Sơn bàn sự dùng dương-lịch như nói «*phải lịch cho dân gian trước ngày dùng lịch mới, truyền bố cho dân-gian một cái định luật, cùng trong lịch mới nên phụ chú ngày âm-lịch để tiện việc tra cứu v.v...*», là nói về phương diện nhà chánh quyền, dương lúc đầu sắp dùng lịch mới, cần phải sắp đặt trước cho tiện trong dân-gian. Nay ký-giả viết bài này, không phải nói về mặt chánh-quyền mà chỉ nói về tình thế hoàn-cảnh, cùng sự cần thiết trong cuộc giao-tế về đường sinh-hoạt, buộc người mình phải dùng dương-lịch. Chưa kể việc khác, trước nói những công việc trong một nhà báo.

1.— Tin tức trong ngoài.— Tin tức trong ngoài hằng ngày qua lại, toàn là dùng ngày dương-lịch cả; chỉ trừ một số rất ít trong thôn-quê, nhằm nơi hang cùng ngõ hẹp mới thỉnh thoảng có cái thư viết theo âm-lịch, mà cái tin ấy có đăng lên mặt báo thì nhà báo cũng phải tra xét và viết lại theo ngày dương lịch cho công chúng đồng hiểu. Thế là về đường tin tức âm-lịch đã sa vào cái cảnh địa *không thích*, mà có quyển âm-lịch, quanh năm cũng gác vào một xó, không hề dở đến.

2.— Giao thiệp với hoàn cảnh. — Bất kỳ có việc gì mà giao-thiệp với kẻ khác, hoặc công hoặc tư, thư từ, khoán ước, kỳ hạn, thảy đều dùng ngày dương lịch, mà không khi nào dùng ngày âm lịch; có nhờ ngày âm-lịch cũng chỉ dùng để trông trăng mà thôi, không đem ngày âm-lịch mà giao-thiệp với ai cả.

3.— Ghi chép sổ sách. — Về mặt ghi chép sổ sách theo luật thương-mãi, hoặc dinh-nghiệp, cho đến công văn nầy nọ, nhứt thiết dùng ngày dương lịch, không cần phụ chú ngày âm-lịch, cũng không có điều gì sai.

Trên là nói chuyện thường trong một nhà báo mà dương lịch đã toàn chiếm cả công việc, về việc ghi ngày chép tháng, nhứt định phải theo lệ chung thông hành trên thế-giới ngày nay, mà không đường nào tránh được. Ngoài ra từ việc chánh-trị cho đến các việc khác, từ nơi thành-thị cho chí thôn-quê, gần như ai cũng cần phải theo dương-lịch mà dương-lịch thông hành cũng gần đã khắp cả mọi nơi. Nghiệm như Bộ Tỉnh có công-văn gì sức trong dân-gian, dầu dùng âm-lịch mà phải cước rõ tây lịch một bên, trong dân-gian có việc gì đưa đến quan lại cũng thế. Xem thế thì rõ âm-lịch ở xứ ta ngày nay đã đứng vào cái mặt «*đồ xưa vô trách-nhiệm*». Bà con ta có muốn bảo tồn, chẳng qua vì kỷ-niệm ngày kỵ ngày đỗ và kéo dài cái lục xem ngày coi số, gieo mải cái độc mê-tín cho đồng-bào mà thôi, không có điều gì là ích lợi. (Tiết khí mùa màng thì theo dương-lịch lại càng tiện hơn vì năm nào cũng như năm nào, không thay đổi sớm muộn, không có điều gì bất tiện như âm lịch kia.)

Xin nói tóm một lời rằng: Nòi giống ta mà hãm sa vào cái cảnh tự nhiên đào-thải, không tự tồn được, thì chẳng nói làm chi; nếu còn có hy-vọng sinh-tồn trên cõi đời cạnh tranh nầy thì bất kỳ cái gì, cũng phải thuận theo triều lưu chung trên thế-giới mà định đường xu-hướng cho thích hợp với cái công-lệ tấn-hóa công cộng kia; không thế nào vạch đất chia trời mà cố thủ cái lục xưa của mình được. Vấn-đề dùng dương-lịch, chỉ là một việc trong trăm ngàn điều khác thôi. Dầu ai biết chăng? dầu ai bất lời chăng? xin chất cùng dư luận trong nước.

Vậy về năm 1931 này, bổn-báo xin mừng năm mới theo dương-lịch, còn ngày đầu năm Tân-vị âm-lịch, thì nhân làm một ngày kỷ-niệm chung về quốc-lục ta xưa.

Tiếng-Dân

CHUYỆN HAY

Chút ít tâm-lý-học

Theo con mắt và cái não của nhà triết học thì không có tư tưởng và hành vi gì ở đời có thể gọi là «tinh» được. Tinh (pur) đây nghĩa là hoàn toàn không có lẫn lộn với tư tưởng khác, với hành vi khác.

Ví dụ: cái tư tưởng làm giàu. Có phải là đương khi không mà có cái tư tưởng ấy đâu, và có phải muốn làm giàu cho được giàu mà thôi đâu. Trước khi muốn làm giàu là muốn sung sướng, muốn ăn vật ngon, muốn ở nhà đẹp, muốn có xe hơi, muốn có người hầu hạ..... rồi bấy nhiêu cái tư tưởng ấy nó góp lại làm ra cái tư tưởng làm giàu, vì phải cho giàu dầu lên đi mới thỏa được các tư tưởng ấy.

Việc trừ thuật cũng thế. Làm quyển sách ra là để truyền bá tư tưởng, cái đó đã đành. Nhưng ngoài chuyện truyền bá tư tưởng, lại có chuyện thương mãi trong ấy. Cái đó rất hợp với lẽ tự nhiên: làm sách ra giúp ích cho đời, nhưng rồi cho không người ta thì lấy gì mà sống? Đó là nói những sách bổ ích chút đỉnh. Đến những sách từ đầu đến cuối không có một tư tưởng, đều là những chuyện nhảm nhí, mà cũng phải lên là giúp ích cho đời, mới thật là quái! Trên là nói tư tưởng và hành vi không khi nào tinh, mà đây ta lại thấy không những không tinh mà lại mất hẳn cái tánh chất của nó nữa, vì việc truyền bá tư tưởng mà trở lại trọn vẹn một việc buôn, không có một mảy may gì là truyền bá tư tưởng.

Cái công việc trừ thuật mà trở nên cái công việc thương mãi có hại là thế đó. Nay có một «cớ» khác càng làm hại nhiều hơn, là cái «cớ» công việc trừ thuật để trở nên việc mưu lợi riêng, mà còn để thêm một công việc nếu danh tối nữa. Đây cũng phải có một cái chứng nữa, nếu không thì không khỏi người ta cho mình là đặt chuyện nói dối. Thì cái quảng cáo «Niên-lịch thông thư» năm Tân vị trước con mắt sờ sờ đó, mỗi khi đỗ tờ báo kia ra thì thấy. Niên-lịch thông thư nói những gì? — bày cách coi ngày, chọn hướng, bói, số, tướng quẻ..., nghĩa là lường gạt các thứ người Tàu bỏ sót mà đem về nhồi sọ đồng bào mình, để kiếm tiền xài chơi. Đó là câu chuyện viết sách trở nên câu chuyện thương mãi. Nhưng nếu chỉ có thương mãi không thì lại thiếu chi chuyện vậy, không làm hại đến người ta mà cũng được tiền. Cái này đã muốn có tiền, lại phỉ rằng khảo cứu những là thiên-văn, địa lý chi chi hồng biết, và nếu vậy thì là bổ ích cho nước nhà, cần kíp cho quốc dân!!

Những người nhẹ dạ trông thấy cái quảng cáo như thế bỏ tiền vào mà không mua xem cho biết? Mà hễ mua xem chẳng nào thì cái mầm mê tín sẽ lại đâm rễ trong đó chẳng ấy cái dị hại không biết chừng nào mà kể!

Nói chơi vậy, chớ đó là đối với kẻ chưa biết kia, chớ đối với người đã biết cái tánh chất «Niên-lịch thông-thư» thì không phải nói.

Lạc-Nhân

BÁO PHỤ-NỮ TÂN-VĂN ĐÓNG CỬA THẬT!

Tiếp tờ báo cuối cùng của Phụ-nữ-tân-văn mới rõ là bạn đồng-nghiệp đóng cửa thật.

Vừa khoảng năm cùng tháng hết nay mà nghe cái tin buồn ấy xin đọc bài cổ-thi để tỏ chút tình ngậm ngùi với bạn đồng nghiệp.

Chi lan trồng không sống,
Gai gốc dầy không chết.
Hoi dều chưa làm sao,
Ngậm ngùi năm gần hết.

芝蘭種不茂
荊棘剪不去
二者無奈何
徒使我悲慕

Tiếng-Dân

Tết! gần Tết

Năm Tây đã hết và còn vài tháng nữa thì hết năm ta; theo thói thường ta hay gọi là «Năm hết Tết đến». Vậy xin nhắc nhẻ chư quí độc giả, ai còn thiếu tiền báo kỳ hạn mà gởi lại cho Bổn báo để tiện việc kế toán chung niên, cảm ơn.

Bổn quán

Chuyện vật trong khoa học

Loài vật có biết nói không?

Trên 30 chục năm nay một người Mỹ tên là Garner có xuất bản một quyển sách nói về cái kết quả của sự thí nghiệm rất phiền phức của mình về tiếng nói của giống khỉ. Nhiều người không tin nhưng đem ra thí nghiệm thì ai cũng không ngờ. Bác sĩ nầy dùng máy truyền thanh mà thâu từng tiếng nói của một con khỉ. Đem máy ấy đặt trước một bầy khỉ khác và quay cho chúng nghe thì chúng cũng hiểu không khác chi là ở trước mặt con khỉ kia: mày cho nghe cái tiếng «báo chạy trốn» thì chúng đều bỏ chạy; mà đến cái tiếng «đồ ăn ngon» thì chúng lại chầu lại gần, con nào cũng chảy nước miếng.

Đến năm 1912 một người Pháp là Marday xuất bản một quyển sách gọi là «*Tự điển tiếng loài người*», trong ấy có một tiếng để chỉ sự vui mừng mà đến 4 tiếng chỉ sự đau đớn.

Nhiều nhà bác học khác đã nghiên cứu về cách các con khỉ nói chuyện với nhau; họ cho là mấy con khỉ nói chuyện bằng cái vài cái chứng, hoặc có lẽ bằng một thứ mùi mà chúng có thể tự do phát ra.

Sau rốt lại có một nhà chuyên về học Von Erisch, để gia công nghiên cứu về tiếng nói của loài ong.

G. H.

PHAN-VĂN-THIẾT lược dịch và chú thích

Chánh-trị Âu-châu trong thời kỳ cận-đại

Ý-TƯỞNG VỀ CHỦ NGHĨA DÂN-TỘC

Nếu chúng ta quan sát lịch sử một cách kỹ lưỡng thì thấy rằng không có cái sức mạnh nào mà chi phối loài người cho bằng sức mạnh của Ý tưởng (idées). Mà cái ý-tưởng về Dân-tộc lại là một cái trong những ý-tưởng để làm cho thế giới chia cắt như ngày nay đây. Cuộc Âu-chiến vừa rồi và những tờ nghị ước sau, đều chịu ảnh hưởng của hai cái ý-tưởng nầy: Dân-tộc và Vạn quốc Hội.

Hai cái ý-tưởng ấy đồng nhứt lý mà phát triển, ấy là một điều rủi may mắn cho nhân-loại, vì cái ý-tưởng Dân-tộc mục đích là làm chia xẻ các nước ra, gieo mầm chiến tranh trên trái đất, còn cái ý-tưởng Vạn-quốc-Hội, trái lại, là một cái ý tưởng hài-hòa bình, mục đích là giao hảo cả các nước mà tránh điều binh tranh.

Không nên lầm lộn «Quốc-gia» với «Dân-tộc».

Quốc-gia đã có từ đời thượng cổ, còn cái ý-tưởng Dân-tộc hồi còn mới mẻ, ở trong cái triết học dân chủ và lời công bố nhân quyền mà ra. Cái ý-tưởng Dân-tộc khởi phát một lượt với cái tự do cá-nhân và cái tự do tín-ngưỡng.

Hồi thời kỳ quân chủ, không có cái chủ nghĩa Dân-tộc, chỉ có một cái ý-tưởng về Quốc-gia (nationalité) thích hợp với cái chánh thể quân chủ về thời ấy mà thôi.

Chủ nghĩa Dân-tộc là gì?

Theo cái chủ nghĩa ấy thì mỗi dân tộc trong người có phương tiện, có độ giống nhau, có quyền chung dân với nhau mà lập thành quốc-gia, miễn là không hại tới quyền lợi của dân-tộc khác thì thôi.

Cái chủ nghĩa ấy gốc bởi triết học hồi thế kỷ thứ 18 mà ra. Lúc Đại Cách Mạng ở Pháp, các nhà triết-học rất hoan nghênh cái chủ nghĩa ấy, nhứt là ông Condorcet và bà De Staël. Nhưng những người lãnh đạo cuộc cách mạng ấy hoàn nghênh mà bỏ trong tay không có ý chí đem ra mà thực hành. Cái thuyết «quốc dân tự quyết» (droit national) mà có lẽ là cái chủ nghĩa Dân-tộc, nếu nước Pháp hồi Đại cách mạng và qua thời kỳ Đế chính mới đi thâu phục nước nầy nước nọ, khi thất bại, Napoléon đệ Nhứt phải Luận lại về điều-lệ «tinh viết nước» mà lưu đời sau, viết ra quyển «Ký Ức» trong ấy ông tự biện dương mình như là một tay khởi đoan và phục vụ cái chủ nghĩa Dân-tộc vậy, nếu cho đời mà coi ông là nhà thuyết minh cái chủ nghĩa ấy, thì khi ông nói: «Một chủ ý tưởng quan trọng của ta là tiếp nhận các dân-tộc khi nào ở chung với nhau một vùng đất mà nay đã bị giới hạn bởi sông và vì sự ý thú trước». Ý ấy muốn hiệp các dân tộc ấy thành một quốc gia... vì lại chẳng nhìn thực cái ý nguyện của ta sẵng tự nhiên mà thành bởi sức mạnh của sự vật». Khi mới ra đời cái phương pháp ấy chỉ được sơ sài thôi, chưa nghiên. Các nhà học giả tìm thêm đó mà bổ cứu, sanh ra nhiều cái phương trào ý tưởng quan hệ ở thế kỷ thứ 19 là: Đế chính, chính phủ lập tự do và tự do chính trị.

Một việc thực tế đầu tiên của cái

(Còn nữa kỳ tới)

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

Chuyện một người ở ngôi sao Sirius đi du lịch sang ngôi sao Saturne

(Nguyên-văn của Voltaire)

(Tiếp theo)

Bước hành trình của hai người du lịch bắt đầu nhảy lên trên vòng âm khí của ngôi sao Saturne. Ở trên ấy cũng bằng phẳng để đi lắm. Rồi trải mặt trăng nầy qua mặt trăng khác. Gặp một ngôi Tuệ-tinh, hai người bèn qua đó. Đi chừng được 500'000 000 dặm lại gặp mấy ngôi sao bầu của sao Jupiter. Khi qua đến Jupiter, hai người hành khách lưu trú tại đó trót một năm trường, khảo cứu và quan sát được nhiều chuyện bí mật lắm. Cuối một năm rồi, lại bắt từ Jupiter khởi trình ra đi. Trải qua hàng 100 triệu dặm xanh xanh, đi vòng quanh hết ngôi sao Mars lại gặp hai cái mặt trăng nhỏ ở gần đó, mà nhà văn nhà thiên văn học ở Thế gian ta chưa hề khi nào thấy. Lúc đến đó, hai người muốn nghỉ lại, nhưng chỉ sợ bẹp hôi quá không có chỗ ăn ngủ, nên lại phải ra đi. Đi một đỗi nữa, trông thấy đàng xa có tia ánh sáng, tức là những ánh sáng ở trên quả đất của ê ông ta ở chói ra vậy. Hai người ngẫn trước nghĩ sau, rồi bảo nhau rằng: nếu chúng ta qua đó thời cũng bỏ công thôi, vì chắc cũng không có chỗ nghỉ ngơi cho vừa. Nói dứt lời, hai người lại nhằm theo đuôi sao Chổi mà đi. Đi được một đoạn, thấy vừng hồng ở đàng tắc cực. Khi ấy hai người cứ trông đó mà đi tới. Vừa đến nơi thời bước lên bờ bể Baltique. Ngày ấy chính là ngày mồng 5 tháng 7 năm 1737 vậy.

Đến bể ấy, hai nhà du lịch nghỉ ngơi một lát, rồi với tay bứng hai quả núi, cũng nhau xơi hết cả, chẳng còn dư lại một cái nấm mồ nào. Ăn xong, đi dạo ngắm phong cảnh và dò la xem bước đàng du lịch đã đến chỗ nào. Hai người bắt từ Bắc cực mà đi xuống Nam cực. Đi trong 31 giờ đồng hồ thời đã giáp vòng quanh quả đất của chúng ta. Chàng Mi-cô-ga cao cẳng nên bước một bước được đến 9.000 thước tây; thời thời ông thư ký lẫn kia theo phải bé bắt, vừa chạy vừa thở mới theo kịp. Khi đi ngang qua Địa trung hải hai ông tưởng rằng đó là một cái hồ lớn. Trong cái hồ ấy, thấy những cái u đất nổi lên ở giữa. Chàng Mi-cô-ga chỉ lội lọt mất cả, còn ông thư ký thời lội nữa ống chưn. Hai người nguỡng lên cái xuống, lội đi lội lại, mò quanh mò quẩn, là có ý xem xét coi ở chỗ nầy có loài động vật gì chăng. Nhưng chỉ vì nhãn lực của họ quá lớn, nên chi loài người ta ở ở thế giới nầy, họ cho là giống vi trùng cả, mà họ không thấy được. Bao nhiêu những sự hoạt động ở trên mặt địa cầu của ta không có thể cảm xúc đến giác quan của họ, để làm cho họ hiểu rằng: chúng ta cũng có thượng lưu, trung lưu và hạ lưu, cũng cạnh tranh nhau, xô đẩy nhau, tiếng vui cười có, tiếng khóc than có, tiếng rình hót có, tiếng hăm hét có. Thế mới biết tự mình thời mình đã lấy làm to lớn, mà tự người thời mình là một vật rất nhỏ mọn..... *(Còn nữa)*

A. B. dịch

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Cuộc đua xe đạp Tourane – Huế

Cuộc đua xe đạp Tourane-Huế do nhà buôn xe đạp An-nhơn tổ chức mà độc giả đã thấy rao trên báo nầy, hôm 28 décembre đã thực hành. Người dự đua có đến 52 người. Đúng 8 giờ hôm ấy thì bắt đầu khởi hành tại trước đình xã-tây Tourane; đúng 12 giờ 45 phút thì người dự giải nhứt (người Tàu) về đến Huế.

Số người được giải thưởng là 12 người; trong ấy có 3 người Tây (một người được giải nhì). Các phần thưởng đã phát tại tiệm An nhơn khi 3 giờ chiều hôm ấy.

Cuộc đua xe đạp nầy là đầu tiên ở Trung-kỳ, tưởng sẽ mở đường cho nền thể dục, vì vậy nhiều nhà buôn và mấy nhà hát trong thành phố đều có góp vào giải thưởng.

Khi mới xướng ra, người ta hoan nghênh bao nhiêu thì nay thấy kết quả người ta lại phàn nàn và nghi ngờ bấy nhiêu: Khi phát giải thưởng đã không long trọng lại còn không phân minh, không bỏ những đồ thưởng đó là của ai tặng. Lại trong giấy mời dự cuộc phát giải thưởng của Hội-đồng tổ chức thì nói 4 giờ chiều, mà chưa đúng 3 giờ đã phát; phần đông người được giấy mời không kịp đến dự; Tuổi có buồn cho hai chữ «tổ thảo» không?

Linh nhi

Nạn ô tô

Tòa Kiểm duyệt bỏ

P. S.

Một sự rủi ro

Chiều hôm 25 Décembre tại sở làm thịt súc vật có xảy ra một sự rủi ro như sau nầy:

Đương khi khám thịt có mấy người dân bà cải cọ nhau ồn ào, ông thầu-ý Ngô-trọng-Trứ miệng vừa la, tay vừa cầm dao đập bàn; rủi nảy tay, dao văng rất làm thông bụng một thằng nhỏ độ 15, 16 tuổi tên là Châu. Lập tức chở thằng nhỏ lên nhà thương may chỉ thằng lại. Hiện nay thằng nhỏ còn nằm điều trị tại nhà thương sở Cầm còn đương mổ coi thế nào!

P. S.

VINH

Số tù chính trị ở nhà lao Vinh

Không kể những tù đã đem giải ở nhà lao các tỉnh, chỉ số tù chính bị giam ở nhà lao Vinh có đến 900 người.

Vì số tù chính trị nhiều như thế nên sẽ có một Hội đồng đề hình để xử riêng. Quan Tổng đốc và quan Án sát sẽ định ngày Hội đồng đề hình nhóm.

NGHỆ-AN

Biểu tình ở Nghệ-an

Hôm 21 Décembre 6 toán biểu tình, mỗi toán độ 30 người định đốt một làng ở Nghệ-an, nhưng bị lính giải tán, không hiệp lại với nhau được.

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Nhuệ Sơn

QUẢNG TRỊ

Sao lại đuổi ngang thế

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Một người buôn gạo

QUẢNG NGÃI

Một mối lợi hiếm có

Mới rồi ký giả ở Tourane đi ô tô vào đến cầu Châu ô, bị lụt ngập đường xe không qua được nên cả bộ hành đều phải nghỉ lại đó. Khi ấy ký giả có nghe được một câu chuyện xin kể như lược sau:

Nguyên làng Tiên đào thuộc tổng Bình thượng phủ Bình sơn có ông cựu Phó tổng (người thường kêu là Phó Tuyên) là một người tai mắt và giàu có trong làng ấy. Ông nói ra thì không ai dám cải, từ ông cả cho đến chú trùm cũng thế.

Mới năm trước đây làng định đấu giá bán 1 cây mù-u to trong vườn đình. Có người muốn mua đến giá 15$00 bị ông gàng để ông mua, nên cả làng không dám nói, đành phải để cho ông; cũng tưởng ông là người tai mắt trong làng, không lẽ ông mua rẻ hơn người ngoài. Ai ngờ, ông việc sai người đốn cây, chứ không nói gì đến sự tiền bạc gì cả. Đốn xong, sẻ ra được 2 bộ ngựa vàng, mỗi bộ 2 tấm, hiện thời 2 bộ vàng ngựa nầy đáng giá 50$00 và được 1 cái bồn chè để đẹp mía, giá đáng 6$00, còn dăm cái rất nhiều. Thế mà đến sau ông chỉ trả cho làng có 3$00 thôi!!

Ghê cho ông tai mắt trong làng!

Một người qua đường lại cảo

ĐỊNH ĐỊNH

Vì chuyện gì vậy?

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Người hiếu chuyện

BẮC-KỲ

Lính trốn ở Hòa-bình

Hôm 20 Décembre, khi 2 giờ 55 chiều, ở Hòa-bình một viên quản lính khố xanh cùng 15 người lính cướp lấy 5 khẩu súng rồi bỏ trại trốn mất. Viên quản kỳ nghe đâu có bị phạt vì lỗi gì đó.

Họ kéo nhau về phía Hiệp-giang, miền Tú-Vu.

Lính khố xanh Hòa-bình và Phú-thọ đi tầm nã.

Hôm 22 Décembre, có tin rằng họ đánh làng Sơn-cương; dân trong làng ấy chống lại, bắt được 6 người.

Có linh Phú thọ và Sơn tây đi tầm nã những người còn trốn.

Tin ngày 23 nói rằng linh đi tầm nã đã gặp, họ ở gần rừng Thạch khoan (Hưng Hóa). Sớm hôm nay viên quản và 10 người lính trốn đã bị bắt và 4 khẩu súng bị lấy lại.

NAM-KỲ

Ông Bửu-Đình vượt ngục mới bị bắt

Nói đến tên Bửu-Đình chắc ai cũng đã biết rồi, không cần phải nhắc lại chi cho dòng dài.

Trước kia ông Bửu Đình bị đày lên Lao bảo, sau đem ra Côn lôn cho ở chung với tội nhơn khác trên một cái cù lao nhỏ gần bên cù lao lớn Côn lôn.

Hôm trận bão mới rồi, nghe nói ông Bửu Đình hiệp với mấy người tội kết bè mà trốn. Rủi lúc bè trôi qua gần tới Mã lai, bỗng gặp một chiếc tàu Hòa lan với lên, hỏi thăm biết là người Annam, liền chở luốc về Saigon.

Mấy bữa rày ông Bửu Đình bị giam tại Khám lớn để chờ ngày giải ra Côn lôn.

Ý-TƯỞNG VỀ CHỦ NGHĨA DÂN-TỘC

(Tiếp theo trong nhựt cột sau)

chủ nghĩa ấy là trận giặc Navarin có các liệt cường giúp sức để giải phóng cho dân tộc Hy lạp. Trong thời kỳ ấy, những nước mới khai sáng đều được người Pháp ái mộ lắm. Ông Lafayette nói rằng «Dân Pháp trọng dân tộc Đức cũng như dân tộc của mình vậy.» Ông Lamartine cũng viết ra nhiều bài biểu lộ cái tinh dân tộc tương thân với nhau.

Những lời công nhận ngoài mồ, kia không có thực hành chi rõ! Năm 1845, ông Lamartine lên làm ngoại vụ tổng trưởng, có viết một tờ biểu dụ công bố cái chánh sách ngoại giao của chánh phủ, nói rằng: «Nước Pháp không có dư công dân mà đi lo giải phóng cho các dân tộc lân giềng, cái đều lo lắm đợi khai sáng chánh phủ là tổ chức và sắp đặt việc nội chánh cho ổn thỏa mà thôi. «Thế thì Lamartine chánh trị gia khác hẳn với Lamartine thi sĩ rồi.

Ông Louis-Napoléon-Bonaparte vẫn là giám quốc thành phố cộng hòa Pháp năm 1849 (về sau làm Hoàng Đế vị là Nã phá Luân đệ tam) lại không cự tuyệt cái thuyết ỷ dân tộc kia. Ông có viết một quyển nhan đề là «Nã-phá Luân Tư tưởng Lược trong ấy nói về ý tưởng về phương diện chánh trị. Muốn đem cái chủ nghĩa dân tộc ra mà thực hành một cách rộng rải, đẹp các người hạn tự nhiên, bỏ cả các cõi ấy thuộc về lịch sử. Vì thế nên chính ông là một vai chủ động trong sự thống nhứt của quốc gia Ý và Đức.

Các ý tưởng về dân tộc hồi năm 1848 không được rõ ràng lắm. Trước hết phải hiểu nghĩa hai chữ «Dân tộc» đã. Không cần có quốc gia mới có dân tộc, nghĩa là một dân tộc có thể chưa lập được thành quốc gia (ví dụ dân Bỉ lợi-Thời trước 1830, dân Ba lan trước 1918,

LỜI CẢM TẠ

Tôi bị bịnh Phong-Tích đã mấy năm, nay uống thử thuốc «PHÒNG-TÍCH» hiệu con Chim của ông VĨ-ĐỊNH-TÂN ở Hải-phòng, có 1, 2 liều là bịnh khỏi hẳn, vậy có lời cảm tạ và công bố để công chúng biết là THẦN-DƯỢC. Ai muốn biết căn bịnh PHÒNG-TÍCH thế nào thì cứ xem bài Quảng-cáo đăng ở trang tư sẽ rõ.

ĐẶNG-CÔNG-ĐỊNH *Instituteur en Congé - Secrétaire de* BANNÉ THUỐT

REBO *Insecticide & antiseptique* PHUN HOẶC XÔNG. *Tẩu diệt sạch sành* ĐÀO DUY ANH – *Quan hải Huế*

DRAGÉES
Vermifuge
RUDY
Trị bịnh
SÁN LÃI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh sán lãi rất thần diệu, và làm cho người ta trẻ mãi trong năm. Ngộ lỡ lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE
(M. [illegible])
119-121 rue Catinat – SAIGON
(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

MỘT VIỆC MỞ MANG RẤT CẦN ÍCH TRÊN ĐƯỜNG THIÊN LÝ N° 1

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS ET DE GARAGES D'ALBAN (SÉTÉGA) QUINHON kính tới bá cáo cho quí khách khán đặng hay rằng kể từ 1er Décembre 1930 SỞ XE LỬA MIỀN NAM đã giao cho hãng SÉTÉGA chạy các chỗ hành khách hạng tư đi xe lửa khoản Saigon-Nhatrang và tới các tỉnh từ Nhatrang Tourane. Xe chạy bằng ngày bằng kiểu xe gương (AUTOCARS CONDUITE INTÉRIEURE) chỗ ngồi rộng rãi lắm đâu đi cũng thấy, đúng ngày giờ, giá tiền từ Saigon - Tourane xe lửa và xe hơi không quá một xu một cây số.

Sở xe lửa sẽ bán giấy ở các gares từ Saigon—Nhatrang giấy đi thẳng luôn tới các tỉnh miền Nhatrang—Tourane.

Mua giấy đi suốt (Billet direct) thì khỏi phiền phải gởi gắm. Ta tới gare Nhatrang *nên hỏi ngay xe SÉTÉGA để chạy dẫn tại đó* (trường ngày xe đưa thẳng về nhà trọ. Ở lại đâm ở Nhatrang Quinhon đã có nhà ăn ngủ tử tế, sang rẻ lắm xe đi đường hai ngày tới Tourane khỏi phải đi đêm lắm khuya khoắt một chuyến thôi, nguy hiểm tánh mạng. Mỗi khi quí khách khởi gởi cho xe SÉTÉGA một vé đi suốt (Billet direct) sẽ được SÉTÉGA biếu lại một vé tiền ăn ở không tính cất đều bảy cái tây theo khuôn đường dài vậy. (giấy đi suốt khoản Saigon – Nhatrang về thẳng Nhatrang Tourane)

Ở các tỉnh từ Tourane tới Nhatrang đi vào Phanthiết, Saigon SỞ XE LỬA MIỀN NAM cũng giao cho hãng SÉTÉGA bán giấy đi suốt từ chỗ lên xe tới một gare nào ở trong khúc đường Nhatrang—Saigon giá tiền dưới một xu một cây số. Đến Nhatrang có trình giấy của hãng SÉTÉGA đổi qua xe lửa một cách mau chóng dễ dàng. Mỗi vé xe lửa mua tại SÉTÉGA sẽ được hoa hồng từ một cắt đến bảy cắt, như khoản trên vừa nói.

Bagages từ Tourane—Nhatrang xe hơi lấy giá rẻ hơn, trừ cho khách khỏi hao chợ Khoa, vận từ Nhatrang—Saigon phải tính đúng giá của sở xe lửa.

Suốt giọc đường Tourane—Nhatrang hãng SÉTÉGA có đặt các sở đại lý để giao thiệp các việc chuyên chở và bán giấy cho hành khách. Vậy mỗi khi hành khách đến tại nơi các Agences SÉTÉGA mà mua giấy thì đừng tiếc mất bỏ mà khi về cần dùng hỏi hang đều gì thì sẽ có người của hãng chỉ vẽ sắp đặt rất tinh tường.

NHỮNG CHỖ ĐẠI LÝ CỦA SÉTÉGA:

NHATRANG NINHHOA VANGIA BANTHACH TUYHOA TUYEN HOVOCAL TUYPHUOC QUINHON BINHDINH PHUCAT PHUMY BONGSON TAMQUAN SAHUYNH DUCPHO MODUC QUANGNGAI CHAUO TAMKY HALAM CHUCUR FAIFO VINHDIEN TOURANE.

GIỜ XE CHẠY VÀ GIỜ XE ĐẾN NƠI:

Khởi sự đi tại	Nhatrang	8 giờ sáng, đến Quinhon 3 giờ tối
—	Quinhon	5 giờ sáng, đến Nhatrang 3 giờ tối
—	Tourane	5 giờ 1/2 sáng, đến Quinhon 3 giờ 1/2 tối
—	Quinhon	5 giờ 1/2 sáng, đến Tourane 3 giờ 1/2 tối

LA DIRECTION

Ngày-Sơn, ngày 15 Mai 1930

M. Viễn-Độ à Đồng-hới,

« ..... »

« Tên Phùng là phu chặt củi cho tôi, vô ý chặt cây trẻo, nó « bật ra móc nhằm mũi ỷ, bị rách mũi độ hai phân tây, « máu chảy lòa ly, đau nhức không ngừng, tôi liền đem dầu « Khuynh-Diệp về cho ỷ xức, trong có mấy hôm đã đóng « da non và nay đã lành như thường. .....

« Con trai tên Lợi bị phỏng lửa, nơi cả cánh tay, « cách hai ngày đã có mủ hôi. Sau tôi về thoa dầu, « Khuynh-Diệp thời cách có bốn hôm đã thật lành hẳn. .....»

LƯU-TRỌNG-TUẤN

Bán cửi xe lửa ở gare Ngàn-Sơn

ĐÔNG-PHÁP HỎA-XA

YẾT-THỊ (lược trích)

Trong một số báo Auto-Hall ra tháng novembre 1930 có đăng một tờ sự tình lại hạng tiền cước, một bảng cước Hỏa xa, một bảng cước ô tô camion Citroën C-6. Vậy nỗ Hỏa-xa xin nhắc lại mấy khoản sau này cho được rõ ràng:

I. — Những giá tiền mà báo Auto-Hall đem ra so sánh đó là những giá thường của đường Hỏa-xa hạt Nam; những giá thường của đường Hỏa-xa hạt Bắc thì hạ hơn;

Muốn so sánh những giá ấy của đường Hỏa-xa hạt Bắc, hạt Nam với giá tiền cậu ô-tô thì nên xem những giá tiền cước liệt kê sau này:

II. — Trong những giá tiền cước gởi hàng hóa lối tiểu tốc (petite vitesse) thì thường hay tính theo gia hạng năm (3e série).

SỐ KI-LÔ-MÉT	TIỀN CƯỚC GỞI HÀNG HÓA LỐI TIỂU TỐC CẢ NĂM		TIỀN CƯỚC Ô-TÔ CAMION C-6 CITROËN
	HẠT BẮC	HẠT NAM	
25 ki-lô-mét	1$20 một tấn	1$45 một tấn	1$50 một tấn
50 —	2.20 —	2 70 —	3 50 —
100 —	4.20 —	5.20 —	6 00 —
200 —	8.20 —	10 20 —	12 00 —
300 —	12.20 —	15 20 —	18 00 —
400 —	15.70 —	19.20 —	24.00 —
500 —	19 20 —	23 20 —	30 00 —

Những tiền cước trên này đã có tính cả phí khoản các ga

III. — LỜI DẶN CẦN: Những hàng hóa bất cứ là thứ gì (Xem những giá riêng (tarif spécial p. v. n° 2) của đường Hỏa xa hạt Bắc (tarif spécial p. v. n° 1) của đường Hỏa xa hạt Nam)

Những hàng hóa bất cứ là thứ gì, gởi theo lối tiểu tốc mà xếp riêng một toa và cần năng dư 5 tấn, hay kể như 5 tấn thì được tính ba xuống một bực và những hàng hóa thuộc về hạng năm, thì được tính theo giá đặc biệt kể như sau này:

SỐ KI-LÔ-MÉT	TIỀN CƯỚC GỞI HÀNG HÓA LỐI TIỂU TỐC (MỖI NĂM) DỰ 5 TẤN HAY KỂ NHƯ 5 TẤN		TIỀN CƯỚC Ô-TÔ CAMION C-6 CITROËN
	HẠT BẮC	HẠT NAM	
25 ki-lô-mét	0$95 một tấn	1$20 một tấn	1$5 một tấn
50 —	1.70 —	2.20 —	3.00 —
100 —	3 20 —	4.20 —	6 00 —
200 —	6.20 —	8.20 —	12 00 —
300 —	9.20 —	12.20 —	18 00 —
400 —	11.70 —	15.70 —	24 00 —
500 —	14 20 —	19 20 —	30 00 —

Những tiền cước trên này đã có tính cả phí khoản các ga (Frais de gare)

IV. — Thứ hàng hóa gì mà thường hay gởi nhiều, thì lại có giá riêng cho thứ ấy rẻ hơn giá thường nhiều lắm. Ví dụ:

A.) Thóc và gạo. — (Xem tarif spécial p. v. n° 14) của đường Hỏa-xa hạt Bắc (tarif spécial p. v. n° 3) của đường Hỏa xa hạt Nam)

SỐ KI-LÔ-MÉT	Hạt Bắc và Hạt Nam — Gởi riêng từng toa				TIỀN CƯỚC Ô TÔ CAMION C-6 CITROEN
	XẾP DỰ 5 TẤN HAY KỂ NHƯ 5 TẤN		XẾP DỰ 10 TẤN HAY KỂ NHƯ 10 TẤN		
	THÓC	GẠO	THÓC	GẠO	
25 ki-lô-mét	1$03 một tấn	1$09 một tấn	0$84 một tấn	0$92 một tấn	1$50 một tấn
50 —	1.78 —	1.91 —	1.33 —	1 49 —	3.00 —
100 —	2.78 —	3 01 —	2 03 —	2.29 —	6 00 —
200 —	4.18 —	4.51 —	3 13 —	3.49 —	12.00 —
300 —	5.48 —	5 91 —	4.13 —	4.59 —	18.00 —
400 —	6. 78 —	7 31 —	5.13 —	5 69 —	24.00 —
500 —	7 98 —	8.61 —	6 03 —	6 69 —	30.00 —

Những tiền cước trên này đã có tính cả phí khoản các ga (Frais de gare)

B.) Đá vun đá hộc, đất trồng cây, hay đất sắp đường sắt sỏi. — (Xem tarif spécial p. v. n° 18) của Hỏa xa hạt Bắc (tarif spécial p. v. n° 12) của Hỏa xa hạt Nam

SỐ KI-LÔ-MÉT	GỞI RIÊNG TỪNG TOA XẾP DỰ 10 TẤN HAY KỂ NHƯ 10 TẤN		TIỀN CƯỚC Ô-TÔ CAMION C-6 CITROËN
	HẠT BẮC	HẠT NAM	
25 ki-lô-mét	0$50 một tấn	0$65 một tấn	1$50 một tấn
50 —	0.80 —	1 13 —	3.00 —
100 —	1 35 —	1 63 —	6 00 —
200 —	2.35 —	2 93 —	12 00 —
300 —	3 25 —	3 93 —	18 00 —
400 —	4 15 —	4 03 —	24 00 —
500 —	4 95 —	5 83 —	30 00 —

Những tiền cước trên này đã có tính cả phí khoản các ga (Frais de gare).

Lại có những giá nhứt định rất hạ, để tính cho những hàng hóa gởi trong quãng đường từ Saigon hay Cholon đến Phan Thiết gởi ngược lại thì không tính giá hạ nầy được:

Từ 100 cân hàng hóa trở lên thì mỗi tấn đi 1km. là ..... 0$063
Từ 1000 cân 0.04 2
Những toa cấp 10 tấn hàng hóa thì mỗi tấn đi 1km. là 0.037
(Những giá trên nầy đã tính phí khoản ở các ga).

Những thí dụ trên đã chứng tỏ rằng những giá tiền cước Hỏa-xa vẫn hạ hơn giá cân ô tô camion C-6 Citroën.

Ai cần hỏi han điều gì sở Hỏa xa sẵn lòng chỉ bảo rất cẩn thận. Hạt Nam hỏi ông Kỹ-sư ở ga Saigon, hạt Bắc hỏi ông Kỹ-sư coi việc Tarif et Mouvement ở ga Hanoï.

NGUYÊN-NHÂN NHỮNG MỐI NGUY-LOẠN

(Cùng ông Khi-ưu-Sinh)

Bữa nầy là cần ông Khi-ưu-Sinh mà bổn báo đã đăng giùm mục Xã thuyết số 337, đại ý nhận câu nói ông Mặc-tử «Loạn gây ra bởi không biết yêu nhau» cho là lẽ nguyên nhân của mối nguy loạn, kết luận rằng phương pháp độc nhứt là phải đào tạo thế nào cho trong xã hội loài người biết yêu nhau..... Trước nói lẽ nguyên nhân mà sau nói đào tạo thế nào... lời nói có hiền hòa song cũng bảo quát được nhiều cô.

Nay ông Ng. t. Th. bác thuyết ông Khi-ưu-Sinh mà tách riêng từng trường hợp khác nhau, và cho cái thuyết yêu nhau kia là không có hiệu quả cần Phật giáo Gia giáo làm chứng, bài ông bác cái thuyết trước mà cũng không nói rõ phương pháp ra thế nào thì cũng hơi mập mờ, song cũng bổ thêm một ý kiến, xin đăng vào bài nầy để rộng đường dư luận.

L. T. S.

Báo Tiếng-dân số 337 có bài nguyên nhân những mối nguy loạn của ông K. U. S. ý muốn do mối nguy loạn mà tìm cho ra nguyên nhân của nó..... Nguy loạn là một cái trạng huống xảy ra trong xã-hội, nguyên-nhân bởi nhiều trạng huống khác xảy ra trước cái thành, không phải tự nhiên mà có. Vậy phải theo phương pháp khoa học, bằng vào chỗ kết quả để khảo sát, tìm cho ra nguyên nhân mới phải; song bài của ông K. U. S. giải thuyết một cách không rõ ràng, tưởng không xứng cái đầu đề to tát ấy.

Đoạn đầu: «*hiện các dân tộc trên địa cầu nầy..... sao không ai muốn nguy loạn mà nguy loạn cứ xảy ra như thế?*», trong đoạn nầy, ông chỉ thuật lại những điều mắt thấy tai nghe bên Á-đông, bên Âu-Mỹ, và thời cuộc nước Tàu, trận Âu chiến, mà chuyện bên tai, trước mắt, không nghe ông nói đến! Nghe thấy đâu đâu, mà chứng cớ bày tỏ lại không được rõ ràng chẳng trách chi ông tìm nguyên nhân không ra, mà sinh lòng hoài nghi phải hỏi rằng «*có lẽ cái họa kiếp của loài người, không có đường tránh sao?*»

Đoạn tiếp ông nói: «*Cái nguyên nhân ấy xưa nay đông tây các nhà hiền triết..... các tay anh hùng..... khảo sát đã nhiều lần, phỏng nhân cũng làm cách*», rồi cuối cùng chỉ dẫn một lời nói suông của Mặc-tử mà cho là phải. Còn bao nhiêu sự khảo sát và cách phỏng nhân kia không thấy nói đến? Tưởng muốn nhận thuyết Mặc-tử là đúng, thì phải trích vạch chỗ sai lầm những thuyết kia đánh đổ cho lỗi đã, và phải dẫn giải một vài điều khảo sát, một vài cách xếp đặt ra trước, rồi sau rút lại mới lấy thuyết Mặc-tử làm tổng luận, có làm như vậy mới hợp phép tắc; nay chỉ nhận câu nói của Mặc-tử là thấu đáo trường trời, cho là nguyên nhân những mối nguy loạn là tại cái «không biết yêu nhau», thì thiệt là vô đoán!

Sau ông có kể ít nhiều chứng cớ bằng ở không chuyện hiện tại trên thế giới ngày nay, đã nhận rằng: «loạn gây ra bởi không biết yêu nhau, song chúng ấy không đủ, vì nhận rằng: «loạn gây ra là bởi lòng hiếu thắng», «loạn gây ra là bởi dục tình» loài người» cũng đều có thể dùng những chứng cớ ấy được.

Không biết yêu nhau, hay là ghét nhau, vì sao không biết yêu nhau? bởi đâu đem lòng ghét nhau? tìm cho ra chỗ đó, đó mới thực là nguyên nhân những mối nguy loạn. Và lại nguy loạn là một cái trạng huống trong xã hội như trên đã nói, nhưng không phải trạng huống nào cũng giống nhau, trạng huống tình cuối đã khác nhau, tất nhiên nguyên-nhân cũng phải khác. Một trạng huống xảy ra ở Tàu, đồng thời, khác hẳn với một trạng huống cũng xảy ra ở Mỹ; hai trạng huống cùng xảy ra ở Mỹ, nhưng cái xảy ra năm 1928 khác với cái xảy ra năm 1930; nay đem chung lại mà tóm lấy một cái tổng nguyên nhân, cái nguyên nhân nầy chưa phải là hợp với chân lý?

Nếu nhận xã hội học cũng là một khoa học như vật lý học, thời kết quả nào phải có nguyên nhân ấy, không thể lầm lộn cùng nhau, mà cũng không có cái nguyên nhân nào có thể gọi được là tổng-nguyên nhân cả.

Theo Mặc-tử nhận rằng: «*loạn gây ra là bởi không biết yêu nhau*» quả thiên về thuyết duy tâm nữa. Bởi vậy ông kết luận rằng: «phương pháp độc nhứt không chi bằng đào tạo thế nào cho trong xã hội loài người có lòng biết yêu nhau»; phương pháp độc nhứt ấy, không phải một câu nói của Mặc-tử. Kia đức Phật Thích ca, đức chúa Giê-su đã dùng rồi, cái thuyết bác ái truyền bá trên đời đã lâu, mà giá nửa cuốn lịch sử loài người nhuộm màu đỏ lòm, bởi các cuộc chiến tranh về tôn giáo! Đến ngày nay, ta thấy con cháu đức Phật, đức Chúa, vì hoàn cảnh đổi thay, mà lo tìm phương thế để đối phó với cái tấn kịch đông tây đúc sáng!

Cái phương pháp ấy, ta thấy rõ công hiệu ra sao rồi, mà đạo lý các đứng lại thâm thì ấy để cảm hóa lòng người biết mấy! Huống chi giữa thời đại cạnh tranh, mà còn mong cái gương nhân đạo ở đâu đâu, chỉ là một cái ảo tưởng!

Nếu tôi nghĩ không lầm, có lẽ ông K. U. S. viết bài nầy là vì một việc gì xúc cảm mà đau đớn khó nói, chớ không phải vì tìm ra chân lý.

NG. T. TH.

Sách tặng

Bổn báo có nhận tặng của Nhật-nam thư xã hai quyển sách: Đá-bóng và Sách thuốc kinh nghiệm (quyển nầy in lần thứ hai), và hai quyển Văn đề luân lý ngày nay của ông Quinhon xuất bản, với quyển Lịch năm 1931 của báo Lời Thăm xin có lời cảm ơn.

T. D.

XỔ SỐ QUỐC-TRÁI

(Lần thứ 85)

Ngày 1er Décembre 1930

Những số sau nầy trúng 100$00

(Tiếp theo)

54.312	69.665	74.672	79.799	84.926
54.363	69.704	74.686	79.800	84.944
54.446	69.826	74.692	79.842	84.947
54.468	69.849	74.693	79.844	84.966
54.484	70.000	74.695	79.845	84.968
54.518	70.209	74.776	79.851	84.985
54.538	70.433	74.824	79.868	85.128
54.586	70.512	74.845	79.870	85.139
54.588	70.603	74.858	79.897	85.213
54.598	70.815	74.864	79.972	85.245
54.672	70.842	74.883	80.079	85.276
54.687	71.003	74.921	80.188	85.287
54.844	71.348	74.924	80.423	85.417
54.870	71.360	74.956	80.448	85.424
54.889	71.373	74.957	80.457	85.427
54.893	71.385	74.958	80.458	85.428
54.930	71.378	74.959	80.466	85.429
54.984	71.382	74.960	80.468	85.438
54.987	71.403	74.973	80.470	85.449
54.997	72.152	77.773	80.472	85.468
55.000	72.344	77.841	80.480	85.469
55.721	72.353	77.842	81.048	85.548
55.901	72.414	77.858	81.263	85.771
55.908	72.547	77.859	81.264	85.772
57.206	72.644	77.868	81.448	85.788
57.287	72.656	77.873	81.453	85.789
57.528	72.712	77.196	81.857	85.807
57.646	72.800	77.256	81.963	86.909
57.676	72.848	77.874	81.966	87.036
57.682	72.873	77.424	82.007	87.423
57.695	72.924	77.450	82.122	87.555
57.883	72.966	77.500	82.161	87.643
58.010	73.040	77.798	82.231	87.672
58.019	73.301	77.853	82.328	87.727
58.057	73.408	77.856	82.370	87.736
58.196	73.469	77.921	82.423	87.811
58.229	73.535	77.964	82.748	87.874
58.263	73.536	78.004	82.774	87.926
58.397	73.642	78.014	82.778	87.960
58.439	73.819	78.145	82.820	88.009
58.509	73.967	78.190	82.897	88.348
58.840	74.294	78.254	84.037	88.402
58.890	74.319	78.618	84.052	88.548
59.121	74.428	78.690	84.309	88.880
59.168	74.458	78.718	84.310	

(Còn nữa)

MỘT MÓN RẤT QUÍ!!!

Ai xin tôi cho không

Tôi mới tìm được một thứ hột Cườm-Rân có người kêu là hột Sông-Rân trị mọc răn, rít, bò cạp và mọc con ong rất thần-hiệu. Ai muốn hột ấy xin viết thơ cho tôi là M. NGUYỄN-VĂN-LƯƠNG, *Imprimerie Guerrin n° 82 Compt. n° 5 Saigon*; xin nhớ gởi theo cho có 5 xu làm sở phí.

Cách dùng: Cắt hột nầy một chút phía ngoài vỏ đỏ cho lòi ruột ra rồi đắp vào nơi vết rắn cắn, hột tự nhiên hút vô chừng nào rút hết mọc mới chịu sót ra, người bịnh khỏi hại. Như nhiều vết thì dùng nhiều hột đắp vào cho nó rút mọc hết mọc.

VIỆC THẾ-GIỚI

TRUNG-HOA

Bắc quân phải bị giải tán chăng?

Bắc-bình 30 décembre. — Tướng Yên-Tích-Sơn và Trùm binh lực năm tỉnh thượng lưu sông Hoàng hà ngại với Tưởng Giới-Thạch ở Trung-ương quyết diệt nay cũng đã ý mình người, một tháng phải xây chân đến 3 trận hòa với, mà nội tình hiện nay, sở dĩ được 3 trận hòa với thôi. Vậy hiện nay giải tán quân-đội, quân hay là thêm nhiều là một vấn đề rất quan trọng.

Tình hình trên sông Dương tử

Thượng hải, 3 décembre. — Hiện nay ai cũng mừng vậy trong tin về cuộc chiến sông của Trường ở trên sông Dương tử mỗi ngày mỗi ngày thêm về những hành động của đảng cộng sản làm hại nhiều người Trung-hoa và tài người đi đến nhiều nhứt.

Vậy nên hiện 6 tàu chiến một chiếc tàu

一服就吐法治能用

Khắp 18 người ăn nước ấy hay dùng

醫學生秀才玩國語精賢

Thuốc Bài-ngọc-hường bách dùng chữa huyết tích, đờm tích, nổi rết mà thổ, ăn nước lạ (nước độc) rồi vàng da, to bụng, phát nổi, hoặc ăn không tiêu, bụng cứ cục mãi hay đau, đi bụng dày, v. v. do ông Tú Nguyễn-huy-Cừ chế ra, xa gần đều khen thần-diệu, mỗi hòn giá 0$10.

Nhận bán trong tỉnh hạt Thanh-Hóa:
M. NAM-ĐỒNG-ÍCH, à Hàng Bông Thanh-Hóa
M. KHẢI, thợ may, số 113 phố Lò-Rèn
M. CỦ CUNG, làng Mông-trung phủ Quảng-Xương
M. TÚ KHÁNH, phố Hàng, phủ Hoằng-Hóa
M. GIÁO TOẠN, phố chợ Long-Xuyên
M. GIÁO HOẠT, thợ may, phố Hàng Bông
M. TỊNH, thợ may, chợ Hải, huyện Quảng-Xương

Muốn nhận bán gì mua hoặc thì gởi thư hỏi: M. NGUYỄN-HUY-CỪ, số 22, làng Hoằng-nghĩa phủ Hoằng-hóa, Thanh-hóa

Thơ tán-thành

Quyển sách «Y DƯỢC CHỈ-NAM»

Monsieur VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

Buôn bán thuốc Nam thuốc Bắc tại VINH

.....Mới đây tiếp được thơ ngài cho biết sắp xuất bản cuốn sách Y dạng mà vì ý tìm tòi gìn giữ những môn thuốc gia-truyền kinh-nghiệm để mách giúp các nhà bệnh. Tôi rất phục cả rất hoan-nghênh cái mục ý ấy.

Vậy xin sẵn mai lòng giới-thiệu với bà con xem có thứ thuốc nào quý thấy nào giải sẽ mua nào, sẽ tin ngài biết.

.....

QUANG-VĂN-THÀNH

«Đại-Hồng»

120 Phố Đường — HAIPHONG

Trả lời một câu hỏi

Xin trả lời để các quí khách cảnh nghệ đặng hiểu rằng: Hãng các ngài ai cũng biết tiếng hiệu HƯƠNG-KỲ PHOTO 84 hàng trống HANOI là một hiệu chụp ảnh Mỹ Thuật nhất, ở cõi Đông-Pháp nầy.

VĂN-HÓA-LANG

Số 8

Nguyên-văn của **Jack London**

Giang họ *dịch-thuật*

Chương thứ sáu

Loài thú làm lẫn

(Tiếp theo)

Tuy trong não nó không sao có thể có quan niệm về một cái tư tưởng rất khó giải như cái tư tưởng về công lý, nhưng nó cũng nhận ra theo cách quan niệm của nó rằng thợ «thú người» kia có một cách thi hành công lý. Nó biết rằng thú người đặt luật lấy rất nên sức về sự thực hành. Nhưng cái cách lận pháp của thú người này cũng rõ khác thường thật! Khác với tất cả các giống thú mà con Bạch-nha đã được biết, thì thú người nầy không dùng móm mà cắn, dùng móng mà quào, chỉ dùng những cái vật không có sự sống mà thi cái lệnh của mình. Cái cắn, cái bắn của thứ thú người nầy lúc là đất cây, là đá. Chúng thường dùng đất, dùng đá mà đối trong không khí rồi tự nhiên đứt với đá đánh nhằm lủ chó.

Theo trong não nó thì đó là một cái phép lắc khác thường không hiểu được, quá cái giới hạn tự nhiên, thuộc về cái phạm vi thần thánh. Bạch-nha thì không hiểu thần thánh là gì, đã rồi, nhưng nó cũng đoán rằng ở khoảng xa, quá các sự hiểu biết của nó, cũng còn sự khác. Cái sự sợ và không ngờ của nó chẳng khác chi một người ở đỉnh núi cao, đứng trước mặt một vị thần cầm sấm trong tay những tiếng sấm, những vết, xếp quảng xuống thế gian.

Lũ chó kia đã giang ra rồi, con Bạch-nha mới khỏi sự liếm mấy vết thương và nghỉ ngơi. Trước kia nó chỉ biết có ba vật là đồng một giống với nó, tức là chủ nó, mẹ nó, và nó; nó không biết là còn con vật khác cũng giống ấy. Nay thấy bầy chó kia cũng gần như nó; mà lại thấy khi gặp chàng lần đầu, đáng lẽ chúng yêu mến trân trọng, nhìn một nói giống mới phải, dè đâu chúng chận cắn nó. Nó lại trông qua mẹ nó bị cột lại ở một gốc cây. Tuy nó hiểu đó chẳng qua là việc của bọn thú người kia, nhưng nó cũng lấy làm buồn bực cho mẹ nó. Nó coi việc ấy như là một việc làm tội mọi và nó không quen làm tôi mọi. Trước kia mẹ nó đi đứng tự do, muốn chạy, muốn nằm tùy ý, mà bây giờ thì lại phải ở một chỗ, đi qua lại không quá khỏi cái chiều dài của nhánh cây. Đó là phần mẹ nó đã đành, nhưng nó cũng phải chịu lấy cái số phận ấy, vì nó không thể nhận ra rằng nó có thể lìa mẹ nó được.

Một người Ấn-độ đến mở giây, cứu mẹ nó, rồi gỡ đi. Tự nhiên nó đi theo. Đi một đỗi thật xa, mới dừng lại. Ở đó có nhiều chiếc thuyền độc mộc chồng trên cây để phơi. Và có nhiều tấm đăng, trên đăng có cá trải phơi. Thế là nó thấy càng rõ rệt cái oai quyền của bọn thú người kia. Không những chúng làm cho bọn chó khiếp sợ mà những việc nó trông thấy hôm nay lại càng chứng minh cái phép tắc vô cùng của chúng. Nhờ cái phép làm cho các vật không có sự sống động đậy được, nên bọn thú người mọ có thể (hay đổi cái mặt quả địa cầu như chơi.

Sự dựng mấy cây đề càng mảng đăng trại lại làm cho con Bạch-nha đề ý ngó ra. Đến khi cái trần to kia đã căng thẳng ra thì con Bạch-nha mới lấy làm hoảng hốt nữa. Bỗi khi miếng vải trần hạ xuống, trời tối, vì người đương cột chăng, thì nó lại nằm sát xuống đất, những sự cái trần kia chạy lại mà đe mất nó, vì nó cho cái trần kia là một vật bằng bì hơm to lớn đáng kinh sợ.

Một đoạn thì nó lại thấy đàn bà và con nít rúc nào dưới cái trần ấy mà cắn cỏ sự, nó bèn bỏ mẹ nó mà đi đến một cái trại gần đó. Nó đi đó là vì một mối lòng hào hứng, mà sự cần biết đều mới lạ, cũng chính tại cái kinh nghiệm của nó nữa. Cần mấy bước nữa thì đến cái tấm tường bằng vải, con Bạch-nha bước tới một cách hết sức cẩn thận, bao nhiêu điều nó biết trước đều đang vào cái giờ nghiêm trọng nầy, để bị vẫn sẵng đứng có đối phó với sự «không biết» sắp xảy đến. Sau cùng cái mõi nó đã đụng đến tấm vải kia mà không nghe sự gì đã xảy ra. Nó lấy mõi đụng đậy tấm vải cũng không thấy gì, chỉ thấy tấm vải đàn thôi; nó bèn rung thêm, rồi rung thêm nữa, chỉ thấy tấm vải kia động đậy nhiều lần mà thôi. Nó cả mừng. Nhưng cũng liền phải ấy một người Ấn-độ ba lần tên, nó hoảng kinh chạy lại gần chỗ mẹ nó. Từ đó nó không thèm sợ mấy cái trần to tướng kia nữa.

Một lần nữa con Bạch-nha bỏ đi xa mẹ nó một lần nữa. Nó lại gặp một con chó trẻ lớn hơn nó, đi về hướng nó.

Con chó nầy tên là Lốp-lốp; tuy còn trẻ nhưng trong khi giao chiến với lũ chó kia thường được thắng luôn nên rất thạo về sức cắn lẫn nhau, bởi đâu thắng là con Lốp-lốp tưởng nhìn là hiền lành, nên Bạch-nha muốn làm bạn. Nhưng dù đâu con kia chẳng trông mới, nên nó cũng cứng lòng bề mặt đi xác phá. Khi đã hai con cứ đi vòng tròn, hai bên cũng giữ thế đề phòng lẫn nhau. Thình lình con Lốp-lốp chồm tới cắn nó một miếng rồi cũng nhảy lui. Hai con cứ nhảy mãi lên tới, con Bạch-nha đau quá chịu không nổi phải chạy trốn về bên con mẹ, nhờ con mẹ bảo hộ, tự lấy làm xấu hổ vô cùng.

Đó là cuộc giao chiến lần đầu của Bạch-nha với Lốp-lốp. Nhưng đó chắc là không phải cuộc giao chiến cuối cùng vì từ nay giữa hai con thú đánh ra một mối thù vô hạn, mỗi con có một cái tánh khác hẳn con kia.

(Còn nữa)

của người Trung-hoa chỉ 200 người phải vì quân-Cộng mà dám trốn sang Dương-tử. Trong số 200 người khách khách chỉ sống sót có 8 người.

Cuộc hội nghị Diêm Phùng với Trương học-Lương

Thượng hải, 18 décembre. — Trương-học-Lương ở lâu lại Thiên-tân làm cho Nam-kinh hơi ngại vì Nam-kinh không phục thái độ của Trương đối với Diêm-Phùng cho rằng thái độ thân thiện.

Trưởng Hành của Phùng đã đến Thiên-tân, chúng có hội nghị với tướng Hành Diêm, và với Hàn-quân về cuộc rút-lui lại miền Bắc nước Trung-hoa.

Trương học-Lương muốn đổi thái-độ độc-lập không chịu cho Nam-kinh nhúng vào các cuộc hội nghị nầy.

Con ông Gandhi bị bắt

Bombay, 20 décembre. — Chính-phủ Anh đã bắt người con ông Gandhi, (người ấy bị bắt lần nầy là lần thứ hai), đương khi người cổ động dân-chúng phản đối thuế muối.

Chánh phủ Nhật bản đối với báo giới

Đông-kinh 19 décembre. — Bộ trưởng Nội vụ Adachi đã xin lỗi 40 đại biểu các báo về những cách đối đãi của ông với báo giới và hứa về sau sẽ không đối đãi như thế nữa.

Động đất ở Nhật bản

Đông-kinh, 21 décembre — Ở miền phía tây Nhật bản, đêm hôm qua, có cuộc động đất. Chưa có tin thiệt hại những gì.

Núi lửa ở Nam dương quần đảo

Weltevreden, 19 décembre. — Hôm núi lửa Merapi, ở Java, hôm qua, phun lửa rất mạnh. Đá lửa (lave) phun ra thành lănh làm thiệt hại mất 12 mạng người. Đồng thời lại có nhiều cuộc động đất làm cho nhân dân mấy làng chung quanh kinh hoảng bỏ nhà lánh đi nơi khác.

Sớm hôm nay, núi lửa Merapi lại phun một lần nữa, lần nầy có phần dữ dội hơn lần trước, làm thiệt hại đến 89 mạng người. Đã tìm được 16 cái thây cháy đen.

Theo tin ngày 20 décembre thì số người chết biết được có đến 300. Đá lửa còn cứ chảy mãi; người ta sợ còn thiệt hại thêm.

Cái nạn núi lửa đã làm cho nhân dân kinh hãi lạ thường, thế mà còn mua lo-cắm sét đỡ lợp nữa vì thế hiện nay nhiều làng trống không, nhân dân chạy tránh nơi khác. Sớm mai hôm nay, thành phố Madellang và nhiều thành phố khác đầy cả đá lửa; nhiều đường xá không đi được.

Tin ngày 21 décembre cho hay rằng số người chết vì nạn núi lửa đã đến 700, nhưng 700 mà còn là số biết được chớ còn nhiều nữa chưa biết và chắc cũng còn thiệt hại thêm nữa. Tâm làng hư hại sạch.

Đến mấy nghìn người chen chúc trong các thành phố ở khoảng giữa Java, thảm cảnh kinh hoàng lạ thường. Có nhiều người sợ quá phát điên.

Núi lửa vẫn còn phun lửa mãi, chưa chịu thôi mới khổn cho chớ!

Quan công sở tính ký đi viếng, vùn nhiều nhà thấy nhiều dân ông đàn bà, vì sợ quá mà tự tử.

Tin ngày 22 décembre cho hay rằng núi lửa Merapi vẫn cứ phun lửa; số người chết cũng còn chỉ biết có 700, 8 làng hư sạch sạch, 1000 hectares đất ruộng bị đá lấp phủ, 1.300 bò bị chết.

Nhân dân sợ quá, tự tử rất nhiều, có một nhà 7 đến nhờ chem chúc bên cô; thấy của người mẹ đã tự tử.

Núi lửa vẫn còn phun lửa như thường.

ÂU-CHÂU

Bệnh tình ông Poincaré

Paris, 20 décembre. — Bệnh tình ông Poincaré có phần khá, nhưng còn phải tịnh dưỡng lắm mới được.

Tại Hội nghị viện Pháp

Paris, 19 décembre — Hôm qua, tại Hạ-nghị-viện, thủ tướng Steeg có nói rằng buổi sớm ông có tiếp mấy ông Thoumyre, Castre và Cote đến, nói với thủ tướng rằng mình phải từ chức vì thấy trong Nội-các có nhiều đảng viên xã hội quá.

Phong trào cách mạng ở Tây ban Nha

Madrid, 19 décembre. — Tình hình ở các tỉnh có vẻ yên ổn. Tuy vậy cũng có đôi đám dân rông lắm rồi; như ở Corogne, Santander, San-Sébastien, Saragosse, Salamanque và Murcie thì dân nông đã nổi lên.

Hôm thứ hai và thứ ba, ở Saragosse có mấy cuộc xung đột dữ dội Linh thua. Hai bên cũng có người chết và bị thương.

Tóm lại trong gần hết các thành phố, không còn có đình công mà cũng có vẻ nặng không dữ dội như trước.

Gần Algesate, quân khởi nghịch đánh dồn ở đây, linh đồn đẹp được. 3 người thường bị chết, 5 người thường (không phải linh) bị thương; một viên quản và một người linh bị thương.

Phóng-viên báo «France de Bordeaux» có tin rằng viên quan ba Galan, khi bị đem ra bắn, có tung hô: «Tây ban-Nha cộng hòa vạn tuế». Linh trả lời lại: «Tây-ban-Nha vạn tuế».

Sở cảnh sát Tây ban Nha yêu cầu sở Mật-thám Pháp đừng cho quân khởi nghịch sang trú.

Madrid, 21 décembre — Tình hình các tỉnh đã yên. Quan binh hiện đương lo đóng cửa những hội xã thợ thuyền có tính chất công-đoàn.

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG - TÍCH

Bịnh Phòng-Tích đau ông, đau bà sức hèm thường hay bị, nhất là tự 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì cơm no, rượu say, vội làm tình-dục hoặc ăn xong đi ngủ hay tắm ngay nên thụ bịnh: gọi là Phòng-tích. Khi thụ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi-mệt. Bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng đầy.

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, chứng bịnh ắt thấy đỡ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều chia hai bịa uống, giá: 0p 40

VŨ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lechtray HAIPHONG.

ẤN TỬ Kim-tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ:

HUẾ : Hiệu VĨNH-THƯỜNG, phố Gia-Long.

TOURANE : THÁI-VIÊN phố Nuoc và NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Bến-Ngự.

QUANGNGAI: NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch Trụ. Mã Bến và NHỰT-HOÀNG à Sông vệ.

NHATRANG : NỘNG-LƯƠNG-THƯ-QUÁN, Librairie.

TAMQUAN : Hiệu ông ĐỘI-CHẤN.

VINH : Hiệu SINH HUY phố Gare.

DALAT : MINH-VĂN-CHÂU, Librairie.

FAIFOO : HOÀNG BẮC - VINH 122 phố Pont Japonais.

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả

TRỜI NAM CÓ MỘT

Ấy là thứ thuốc BỔ NHA PHIÊN rất ĐẠI TÀI, trăm người uống đều bổ được cả trăm, không sai một chớ chẳng phải nói hễ hợp người không đâu, bổ ai uống nó là bổ được ngay giảm chắc chắn không sai; Mà uống nó vô lại không bổ phá một nhọc chút nào cả. MẠNH THÊM, MẬP THÊM mới là lạ, mới là rất quí, uống nó đi làm việc nặng nề mấy cũng được, đi đường xa đem theo bổ rất tiện.

Hạt nặng đến đâu cũng bổ được cả, cho đến ông già 80 TUỔI mà hạt nặng trên 60 năm rồi cũng bổ được như không.

Hạt nhẹ cỡ 4, 5 vo, nặng thì 7, 8 vo đến 12 vo là cùng.

Mỗi vo giá ..... 1$00

Bán tại:

HỒNG LẠC DƯỢC-PHÒNG

Chủ-nhân HOÀNG-BẮC VINH

133 Rue du Pont Japonais 133

ANNAM FAIFOO

Và khắp các nơi đều có Đại-lý bán cả.

BẮC-NINH

Bệnh quý đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là thấy rõ bệnh trong người chạy một thứ nước trắng như mủ, hay trong một vài buổi sáng rất nhiều một cái, mau đỏ và mủ, vì sức vi-trùng GO-NO-COCCUS đã lọt vào trong buồng, trong máu, bệnh nặng rồi hay nhẹ mà chưa rõ, nếu đã có mủ, hay nước trắng ra, nếu đã có thấy đau đái-CON (Urethre) thì bệnh người, bệnh huyết-v, vì thế nước đã rõ thêm, nếu đã rõ thêm hay bằng mủ, của TIM-LA nhập CỐT, người khỏi như trong mấy tuần. Trong cơn vi-trùng SPYROCHETE DE SCHAUDINN cho nên trở giới hay nói, đau đầu, đau mình, đau: ấy là cái vướng, nhiều tay mỗi một, chỉ cái mọc hay có nguy hiểm, vì thế nhà nào có người đã rồi, đã có phải rõ bệnh, đã con thêm mới ra, thuốc cái bệnh, vì thế người, vì nói nên nếu có chữa khoán-chắn cũng tự lòa thôi. Vậy, nếu mắc bệnh trong tìm được ở thuốc bệnh nếu nói ấy rõ của nọc ấy rõ truyền nhiễm cùng mấy, thuốc thứ, cùng của cùng đến chữa rõ, vì rõ thế nhiều người thế không rõ. Bệnh nọc cùng nên rõ trong rõ vì vi-trùng TIM LA, nên cần khám nếu LOẠN (CHANCRE dure), hoặc nếu rõ rõ rõ vì vi-trùng BACILLE DE DUCREY, rõ vì vi-trùng chỉ rõ rõ: Ấy là vào trong nước, trong máu, rõ rõ cùng nguy, hoặc nên TIM-LA, bệnh nếu cùng rõ rõ, người khác mà đến thăm, rõ: rõ người mắc phải rõ bệnh nếu rõ cùng, hay rõ-rõ-rõ CỐT nếu người, hay người mắc phải, thì lấy rõ thuốc người nguy thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-LỢI, rõ nếu rõ rõ phải rõ mắc (Canchre) thế nào cũng phải mau thôi, vì rõ rõ rõ: người rõ bệnh nặng thuốc rõ đi lại làm ăn như thường, thời hạn gì không biết, thực thế rõ, nếu thì rõ rõ rõ thuốc nặng cùng, thuốc không hay rõ rõ, thuốc LẬU, tiền: TIM-LA hoặc, thuốc CHANCRE-MOU rõ nặng rõ rõ hoặc, thuốc LỢI (2e-VAN-HOÀNG Commerçant bán đủ các loại PHẤN-TUYỆT, PHẤN) rõ mua bán MÁY-MÓC (Mua Bán) và MÁY móc GỖ-MỘC TỦ-KỆN Phố chính à GOLEN-NHỎ. Lại chuyên-Tạp Hàng giá rẻ hơn à Compagnie à Commerçant nếu người muốn mua thì gửi thư mới rõ cho trước cho bản tiền gửi Mua bán gửi mua rõ rõ nặng, nếu rõ người mua muốn bán đại lý cho rõ rõ bán.

HÀNG TƠ LỤA

Nhà máy dệt FLACHET LEVANNHAN & C

ở Huỳnh-kimgân Bình-định

có dệt các thứ hàng toàn là giấy hơn hàng ngoại-quốc nhuộm kỹ không phai màu.

để qui bà dùng: làm khăn choàn, hoặc may quần áo, có *nhiễu, lạ, lãnh, cẩm-nhung* đen trắng các mùi;

để qui ông dùng: may áo mặt hoặc áo lót thịt có các thứ *lụa* và *nhiễu*, may âu-phục có *Shantung lạ*

AI BỊ PHONG-THẤP?

Ta phải biết cách thuốc dạy rằng: «*Phong vi bách bệnh chi mẫu, thấp nãi lục giảm chi nhất, phong gió ngoại nhập thấp từng nội sinh*» Bị bị cảm nhiễm lấy trở thành bệnh. Phàm như tứ chi mỏi nặng, gân cốt buốt đau, sưng tay, phù chân, đau lưng mỏi vai, mặt mày nặng nề, chân tay co rụt, cử-động không được, đi lại khó khăn, thịt tê gia buốt, đầm bấp chẳng đau, nếu mặt mắc mỏi, lời nói ngọng, nghịu, tê tê hơi hại, bán thân bất toại đồng chứng. Xét những bệnh nguyên ấy, toàn do vinh vệ bất điều, khí huyết hư nhược và người cảm phong hàn, trong chứa đàm thấp, cảm nhiễm vào mình, chạy khắp ống xương mà sinh ra, nếu điều-trị thất cách, lâu ngày sẽ thành cố tật.

Nếu chứng bịnh như thế hãy dùng 1 lọ thuốc TAM-XÀ-BỔ CỐT-CAO. là một thứ thuốc của thầy HOÀNG-TRẠCH-PHỦ ở QUẢNG-ĐÔNG đã lần năm nghiên cứu, dùng tam-xà bổ cốt, cùng các thứ thuốc-quí để làm thành cao, chất thuốc bảo bình, bất hàn bất nhiệt, có thể khu phong trừ thấp cường-gân kiện-cốt, lưu thông khí-huyết, bổ bổ can-thận, có bịnh dùng 1 lọ lập tức khỏe mạnh như xưa, không bịnh mà dùng thì khí-lực càng thêm mạnh mẽ. Mỗi lọ 2$50 — Bán tại hiệu:

NGUYỄN-TỪ dit SINH-HUY

Rue de la Gare — VINH

Mới về thêm mũ Feutre, Bérpt, Casquette, Ô tây, tất, Cravate cùng mũ bàn trắng, kaki vàng, gris, cùng khăn xếp nhiều tây, lượt tây kiểu Bắc, kiểu Trung, bán giá rất hạ.

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: Hoa, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trớ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trở bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Giá tại mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu (mua sỉ có hoa-hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N° 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn-hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị. TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

TRỪ TUYỆT NHỮNG BỆNH

RẤT ĐỘC ÁC CHO LOÀI NGƯỜI

Ba thứ bệnh rất độc ác của loài người là bệnh Tim-la (Gianj-mai), bệnh Lậu và bệnh đàn bà khí hư.

Nhiều nhà làm thuốc chỉ biết bệnh Lậu là một chứng, mà thuốc chữa cũng chỉ có một môn, nên chữa không khỏi bệnh mà lại còn hại cho người ta nữa. Bảo-đường khảo cứu xét thấu bệnh căn chia làm 2 chứng Lậu mà có 2 thứ thuốc Lậu, thuốc rất lành rất bổ, 10 người uống thì khỏi cả 10, chỉ uống 3 ngày là khỏi liền.

Bịnh "Tim-la" rất nguy hiểm, rất khó chữa, thế mà Bảo-đường có thứ thuốc rất thánh, chỉ uống 3 ngày là khỏi liền.

Đàn bà con gái có chứng "Khí-hư" (bạch-đới) hằng ngày nơi âm-hộ chảy ra thứ mủ trắng như đờm, hoặc vàng như sáp ong, bịnh ấy rất độc ác, rất hại cho thân thể, hại đường sinh dục, cũng vì bịnh ấy mà phải tăng thân tuyệt sản rất nhiều. Bảo-đường có thứ thuốc trừ tuyệt được bịnh độc ác ấy hiệu nghiệm như thần, thực là hạnh phúc cho nữ-giới vô cùng. Anh em chị em ai có những bịnh như đã nói trên mà muốn trừ tuyệt bịnh ấy thì xin viết thơ cho Bảo-đường hoặc cho các nhà Đại-lý của Bảo-đường mà hỏi mua những thứ thuốc ấy.

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG

Số 46 phố Hàng-Thông NAM-ĐỊNH

Kính cáo

MỚI CHẾ RA

Các ngài buôn giầy xin chú ý!

Bổn hiệu mới chế ra kiểu giầy này bằng vải trắng, đế bằng Crêpe Anglaise giá bán nhất định là 2$75 một đôi, ai muốn mua buôn xin mau mau gửi thơ thương lượng, thứ giầy này đang đi đường xa vừa nhẹ nhàng vừa lịch sự mà em ái, và nhất là dùng để chơi TENNIS thời tiết lắm.

Bổn hiệu lại mới có Catalogue đẹp nhất Đông-Dương, xin viết thơ lấy ngay kẻo hết, mà từ này giầy nữ đang hợp như vậy vậy.

AN-THANH

37 Phố Hàng Dào

HANOI

MUỐN: MAU ĐƯỢC MẠNH KHỎE?

thì nên dùng Bắc-Thành-Dược của hiệu: Tạo-nhơn-Đường Hocmôn là danh tiếng

NAM-KỲ THÀNH CÔNG BẮC THÀNH-DƯỢC

1) THẦN-HIỆU TÊ HẢI HOÀN, chữa trị các chứng phong tê bại xuội nhức mỏi hoặc sưng sưng tê sưng rất thần hiệu; mỗi hộp giá 1p.20

2) DIỆU KINH BẠCH ĐẢI HOÀN, là thuốc bổ huyết điều kinh và trị BẠCH ĐẢI HẠ dau bụng xót ruột, xây xẩm đầu trừ được tức uống vào thì dặng khỏe mạnh; mỗi hộp giá 1p.00

3) SÍ LAO BỔ TẠNG HOÀN, là thuốc bổ lao qui ông, qui thầy, qui học-sanh làm việc mệt mỏi bổ tinh thần rất hiệu nghiệm bổ phần trừ lao lao giải trí não, là thành dược, mỗi hộp giá 1p.00.

4) NGŨ LÂM BẠCH THƯỢC TÁN, chuyên trị về chứng đau bụng kinh-thời hoặc lâu, hoặc mau, uống thì trộn bột (mà hoặc trượng độc, tánh thuốc ôn hòa dễ uống, 12 bao: 2p.00

(4-4) DƯƠNG MAI SANG ĐỘC HOÀN, trị các chứng PHONG-TÌNH DƯƠNG-MAI CÓ GHẺ, SANG ĐỘC PHÁT SƯNG HỘT XÀI hoặc cốt khí còn ẩn trong mạch-máu hoặc chưa trổ ra hoặc ám-ỷ nhức đầu hoặc LẬU ĐỘC và nhiệt độc đều trị dặng tất cả, bịnh nhẹ uống 10 bao, nặng uống 15 bao tuyệt độc khỏi trừ căn; (không hại vệ-sanh) KHÔNG HẠI SANH DỤC thứ thuốc bổn hiệu mới tìm dặng là phương thuốc thánh hai số 4-4, 12 bao các nơi giá . . . . 3p.00.

5) HÓA ĐÀM CHỈ KHÁI TÁN, trị các chứng ho phong ho đàm (HÔ NHIỆT) Ho ban trái mụt trong cổ hoặc ngứa cổ v. v... 12 bao giá . . 1p.00.

5-5 THUỐC HO HOÀN trị ho huyết ho sâu-hán, hoặc già-cổ ho một, ăn ngủ thất thường, mỗi hộp 12 hoàn 1p.00

6) BỔ TẢ THUẬN QUYỀN TÊ, nhãn ĐỒNG-HỒ-TREO, trừ dặng cái giống độc ở trong bụng chơi nước bịnh hầu đau bụng lâu cảm nỗ không phải tỳ-vị xổ khỏe không dạp bụng kỵ ăn cá kiêng. 12 bao 2p.00.

7) THANH NHIỆT GIẢI-BAN-TÁN, trị các chứng BAN CHẨN nội nhiệt, bịnh bậu da vàng, con nít ĐỒ MỒ HÔI BẦU hoặc CAM TÍCH bụng lớn, 12 bao: 1p.00

8) ĐOẠN DƯƠNG CẤP CỨU HOÀN, chữa ngày mồng năm tháng năm gấp trị các chứng, nhứt là trị bịnh thời khí, dịch khí, cảm mạo thương hàn đi đường đem theo hộ thân thật là LINH-ĐƠN; mỗi hộp 30 hoàn giá 1.p50.

BẮC THÀNH DƯỢC CỦA BỔN HIỆU KHÔNG TỰ KHOE;

Đồng bào anh em chị em cũng đã biết rõ là BẮC THÀNH DƯỢC có có giấy chứng-nghiệm;

Ở xa muốn mua thuốc thơ hoặc mandat thì đề ngay!

Monsieur TRƯƠNG MINH *s*

Directeur TẠO NHƠN ĐƯỜNG

N° 8 Rue de la Gare à HOCMON

Thuốc cai nha-phiên cải-lương

Cảnh đã từng qua cõi cảnh nghiện,
Chừa chừa hút hút mấy mươi niên.
Đèn khêu thi-nghiệm vùng hoa quán,
Sách thuốc linh-lương đã cứu nghiện.
Hoàn thuốc lại linh hay quá thánh,
Người nghiện lúc uống sướng bằng tiên.
Thập-diều hỏi dưới khai mình bạch,
Đoán bệnh xong xuôi gửi thuốc liền.

1° Nghiện đã bao lâu? 2° Người khoẻ hay yếu? 3° Hút ngày mấy lần? 4° Mỗi lần mấy phân, hay mấy đồng cân? 5° Xài đã mấy lượt? 6° Có bịnh gì không? 7° Thuốc hiệu hay là thuốc ngang? 8° Có thề nước không? 9° Nay bao nhiêu tuổi? 10° Làm nghề nghiệp gì?

Thuốc viên. — Nghiện nhẹ 2$00, nặng 4$00, rất nặng 6$00.

Thuốc nước — (uống thơm, ngọt, ngon) Nghiện nhẹ mỗi chai 3$00, nặng hai chai 7$00, rất nặng ba lần chai 12$00.

Nguyên sĩ tân thông phán thương hạng TRẦN ĐỨC CÔNG

33 phố Đinh Tiên Nam Định (Tonkin

Hiệu Vạn-an 8 phố Vị-hoá, đền Minh Mạng nay Đại-Lý bán thuốc. Có nhiều phiếu chỉ-tường cho ông Trần-đức-Công Nam-Định.

Ông Tân thứ thay thầm thơ may phê giường 8 Phan-Thiết có bán nhà thuốc của ở đó Trần-đình Phiệt.

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG